FrikirkeNet

STUDIEMATERIALE

Filipperbrevet

Dansk Oversættelse 2036 (DO36)

Læs, tal om og reflektér over teksten i prøveoversættelsen.

INDHOLD

Om materialet og sådan bruger du det	2
De fire hensyn bag DO36	3
Udvalgte tekster fra Filipperbrevet	4
Refleksionsark	8
Fordybelse: forskellen til Bibelen 2020	10
Feedback og ressourcer	11
Hvad er FBF36?	12

KOM I GANG

Om studiematerialet

Dette materiale er tænkt som en hjælp og inspiration til at arbejde med teksten – ikke som en fast metode, man skal følge. Man er helt fri til at bruge det på den måde, der giver bedst mening for en selv eller for en gruppe. Nogle vil følge forslagene trin for trin, mens andre måske kun bruger enkelte dele eller tilpasser det helt efter deres behov.

Det vigtigste er ikke formen, men at teksten bliver læst, reflekteret over og får lov til at tale ind i den sammenhæng, den bruges i.

Sådan kan materialet bruges

	Alene	I gruppe
1 **Læs**	Læs teksten. Læs den derefter en gang til, langsomt.	Læs teksten højt, langsomt og tydeligt. Alle følger med i teksten.
2 **Tænk**	Brug refleksionsarket til at samle dine tanker. Notér en eller to. → s. 8	Alle bruger deres eget refleksionsark og får tid til at tænke og notere i ro. → s. 8
3 **Del og bed**	Bed kort ud fra teksten.	Hver deler en tanke fra arket, de andre lytter uden at kommentere. Derefter fri samtale ud fra spørgsmålene.
4 **Noter og sammenligning**	Gennemgå oversættelsesnoterne, sammenlign teksterne eventuelt med en tidligere oversættelse, og overvej forskelle og ligheder.	Gennemgå oversættelsesnoterne i fællesskab, sammenlign teksterne eventuelt med en tidligere oversættelse, og tal om jeres observationer.

Mere tid?
Gentag forløbet med det næste tekststykke.

TIL GRUPPELEDEREN

- ○ Print ét refleksionsark til hver deltager.
- ○ Afslut gerne med bøn.

Send feedback direkte til Bibelselskabet → s. 11

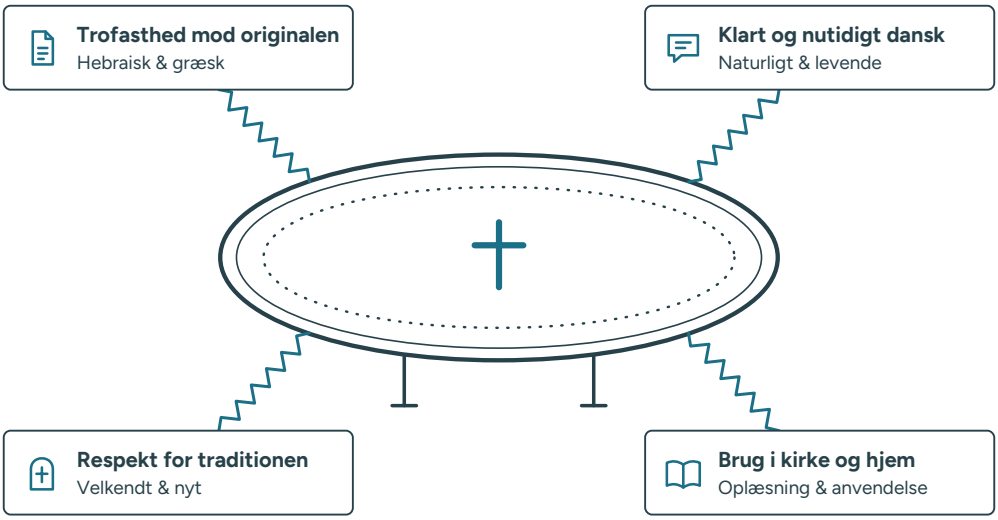
BAGGRUND

Hvad er tanken bag den nye bibeloversættelse (DO36)?

Den nye bibeloversættelse skal både være **tro mod Bibelens oprindelige tekster** og samtidig være **let at forstå for nutidige danske læsere**. Målet er en bibel, som fungerer både til personlig læsning, i undervisning og i kirker.

Bibelselskabet beskriver arbejdet med billedet af **en trampolin**: De fire vigtigste hensyn er som fjedrene i hver sin side af trampolinen. Trækker én side for meget, kommer balancen ud af kurs.

BALANCE I BIBELOVERSÆTTELSEN

Trofasthed mod originalen

Bibelen blev oprindeligt skrevet på hebraisk og græsk. Oversætterne forsøger at gengive indhold og mening så præcist som muligt på dansk.

Et klart og nutidigt dansk

Sproget skal være naturligt, levende og let at læse for mennesker i dag – også for dem, der ikke er vant til bibelsk sprog eller kirkelige ord.

Respekt for traditionen

Velkendte bibelord og formuleringer bevares, hvor det giver mening. Gamle eller uklare ord gøres mere forståelige.

Mulighed for brug i mange sammenhænge

Teksten skal fungere til højtlæsning, gudstjenester, undervisning, samtaler og personlig eftertanke.

Vil du vide mere om hensynene og forskellen til Bibelen 2020? → s. 10

TEKSTER

Udvalgte tekster fra Filipperbrevet

HVORFOR NETOP DISSE TEKSTSTYKKER?

Udvalget repræsenterer forskellige dele af den bibelske tekst og fremhæver særligt perspektiver, der er relevante for frikirkelig tradition og teologi.

Læs hele teksten online
Filipperbrevet i prøveoversættelse (PDF)
www.bibelselskabet.dk/sites/default/files/files/filipperbrevet_proeveoversaettelse.pdf

Køb bogen
Bibelselskabet: Bibelen i prøveoversættelse
www.bibelselskabet.dk/produkter/bibelen-i-proeveoversaettelse

BIBELSELSKABET markerer noter gengivet direkte fra Bibelselskabets prøveoversættelse. FBF36 markerer vores kommentar, hvor begge dele indgår i samme note; øvrige noter er vores egne. "Ændring fra" henviser til DO92, medmindre andet er nævnt.

1,1–6 Hilsen og taknemmelighed

HILSEN

1 Paulus og Timotheus, Kristus Jesus' slaver (1) hilser alle jer i Filippi, der er hellige i Kristus Jesus, og vi hilser
2 også jeres menighedsledere og medhjælpere (2)

2 Nåde være med jer og fred fra Gud, vores Far, og Herren Jesus Kristus!

TAK FOR FÆLLESSKABET OM EVANGELIET

3 Jeg takker min Gud, hver gang jeg ser jer for mig, 4 og i alle mine bønner beder jeg altid med glæde for
5 jer. Jeg takker jer for fællesskabet om evangeliets udbredelse fra den første dag og helt indtil nu. 6 For
jeg er fuldstændigt overbevist om, at ham, der har begyndt sit store arbejde blandt jer, vil sørge for, at det er fuldført på Kristus Jesus' dag.

OVERSÆTTELSESNOTER · 1,1–6

(1) **slaver** – BIBELSELSKABET kan også oversættes *tjenere*, jf. Fil 2,7.
FBF36 Det skaber en stærk parallel mellem Paulus (1,1) og Jesus (2,7): Jesus tager en "slaves skikkelse" på, og Paulus kalder sig selv det samme. Det tydeliggør pointen om absolut hengivenhed og identitet.

(2) **jeres menighedsledere og medhjælpere** – Ændring fra "tilsynsmænd og menighedstjenere".

1,12–14 Brødre og søstre

12 Det er vigtigt for mig, at I ved, brødre og søstre (1), at min situation faktisk har ført til evangeliets
13 fremgang, så det er blevet tydeligt for hele prætoriet (2) og for alle andre, at jeg er i lænker for Kristus'
14 skyld. De fleste af vores brødre og søstre tør dele ordet endnu mere frygtløst, fordi de har fået tillid til Herren ved at se mig bære mine lænker.

OVERSÆTTELSESNOTER · 1,12–14

(1) **brødre og søstre** – BIBELSELSKABET Ordret: *brødre*. Som det fremgår af 4,2, hvor de to kvindelige medarbejdere Euodia og Syntyke nævnes, skriver Paulus til en forsamling af kvinder og mænd, hvorfor *brødre* bedst forstås inklusivt som *brødre og søstre*, jf. Fil 1,12.14; 3,1.13.17; 4,1.8.21.

(2) **prætoriet** – BIBELSELSKABET kan også oversættes *borg* eller *palads*. Det betegner residensen for den romerske embedsindehaver en »prætor«.

1,21–26 For mig er livet Kristus

21 Kristus er nemlig selve livet for mig, og at dø er derfor en gevinst. 22 Men hvis jeg skal leve videre fysisk (1), betyder det jo frugtbart arbejde for mig. Så hvad jeg kommer til at foretrække, kan jeg ikke sige. 23 Jeg er splittet mellem de to: Jeg har en inderlig længsel efter at drage herfra og være sammen med Kristus, for det er klart det bedste; 24 men på grund af jer er det mere nødvendigt, at jeg bliver her (2). 25 Ja, det er jeg overbevist om! Derfor ved jeg, at jeg skal forblive i live og fortsat være hos jer allesammen for at støtte jeres fremgang og glæde i troen, 26 så jeres stolthed i Kristus Jesus ved min hjælp må strømme over, når jeg igen er hos jer.

OVERSÆTTELSESNOTER · 1,21–26

(1) **fysisk** – BIBELSELSKABET Ordret: *i kødet*.
FBF36 Ændring fra "fortsat liv på jorden". Valget er at undgå begrebet "kød", som kan opleves som tungt og ofte misforstås.

(2) **her** – BIBELSELSKABET Ordret: *i kødet*.
FBF36 Ændring fra "i livet".

2,1–11 Kristushymnen

1 Derfor, hvis der er trøst i Kristus, hvis der er opmuntring i kærlighed, hvis der er fællesskab i Ånden, hvis der er hengivenhed og medlidenhed, 2 så fyld mig med glæde ved at tænke på den samme måde, have den samme kærlighed og ved at være ét i sjæl og sind. 3 Gør ikke noget af egoisme eller selvoptagethed (1), men anse ydmygt hinanden som vigtigere end jer selv. 4 Hav ikke øje for jeres egne interesser, men hellere for andres. 5 Der skal være den samme indstilling blandt jer som den, der var i Kristus Jesus:

6 Han havde Guds skikkelse
og udnyttede ikke
at være lige med Gud,
7 men gav afkald på sit privilegie (2),
tog en slaves (3) skikkelse på
og fik lighed med mennesker;
og da han var trådt frem som et menneske,
8 ydmygede han sig
og var lydig til døden,
ja, døden på et kors.
9 Derfor har Gud ophøjet ham til det højeste
og givet ham navnet
over alle navne;
10 for i Jesus' navn
skal hvert knæ bøje sig
i himlen og på jorden og under jorden
11 og hver tunge erklære (4):
»Jesus Kristus er Herre«
til Gud Fars ære.

OVERSÆTTELSESNOTER · 2,1–11

(1) **egoisme eller selvoptagethed** – Ændring fra "selviskhed og heller ikke af indbildskhed".

(2) **privilegie** – Ændring fra "rov" til "privilegie" (tidligere: "regnede det ikke for et rov at være lige med Gud, men gav afkald på det"). "Rov" er et ældre dansk udtryk (det betød noget, man klamrede sig til eller tiltvang sig), som i dag er mindre udbredt. Ved at bruge ordet "privilegie" flytter man forståelsen over i en moderne kontekst. Vi forstår alle, hvad det vil sige at have et privilegie – og hvor svært det er at give afkald på det.

(3) **slaves** – Ændring fra "tjeners".

(4) **erklære** – Ændring fra "bekende".

2,12–16 Arbejd på jeres frelse

12 Derfor, elskede venner, ligesom I altid har været lydige i mit nærvær og er det endnu mere nu i mit
fravær, skal I blive ved med at arbejde på jeres frelse med ærefrygt og ihærdighed (1). 13 For det er Gud, der
er virksom i jer, så I har viljen og handlekraften til at gøre det, der glæder ham (2). 14 Gør alt uden brok og
indvendinger, 15 så I kan blive fejlfrie og rene, Guds eksemplariske børn midt i en forskruet og forvirret tid,
hvor I stråler som stjerner på himlen, 16 når I holder fast i livets ord. Det skal være min stolthed på Kristus'
dag, at jeg hverken har løbet eller kæmpet forgæves.

OVERSÆTTELSESNOTER · 2,12–16

(1) **ærefrygt og ihærdighed** – Ændring fra "frygt og bæven". Den gamle formulering "frygt og bæven" (som også Kierkegaard gjorde berømt) kan for en moderne læser lyde, som om man skal være bange for Gud. Den nye oversættelse bruger "ihærdighed", hvilket flytter fokus over på flid og seriøsitet.

(2) **det er Gud, der …** – Ændring fra "virker i jer både at ville og at virke for hans gode vilje". Den gamle oversættelse bruger ordet "virke" to gange (Gud virker, så vi kan virke). Det er meget tro mod den græske grundtekst, hvor ordet "energein" bruges begge steder. Den nye oversættelse skifter det andet "virke" ud med "handlekraft". Ved at skrive "det, der glæder ham" bliver tonen mere personlig og relationel. Det handler ikke bare om at udføre en opgave, men om at gøre Gud glad. Det flytter fokus fra pligt til lyst.

3,7–14 At regne alt for tab

7 Men alt det, der før var en gevinst for mig, anser jeg nu for et tab på grund af Kristus. 8 Nej, mere end det:
Jeg anser faktisk alt for et tab, for intet overgår det at kende Kristus Jesus, min Herre. For hans skyld har
jeg afskrevet (1) alt. Jeg betragter det som affald (2), så jeg kan vinde Kristus 9 og blive fundet i ham – ikke
med min egen retfærdighed, der kommer fra loven, men med den retfærdighed, der kommer ved troen på
Kristus, det vil sige retfærdigheden fra Gud baseret på troen. 10 Jeg gør det alt sammen for at kende ham,
både når det handler om kraften i hans opstandelse og erfaringen af hans lidelser. Derved kommer jeg til at
ligne ham i hans død 11 i håb om på den måde at nå frem til opstandelsen fra de døde.

12 Dermed ikke sagt, at jeg allerede har opnået det, eller at jeg allerede har nået målet, men jeg jagter det i
håb om at gribe det, fordi jeg er blevet grebet af Kristus Jesus. 13 Brødre og søstre, jeg mener ikke selv, at
jeg har nået det, men ét er sikkert: Jeg ser bort fra de ting, der ligger bag mig, og griber ud efter de ting,
der ligger foran mig, 14 og jagter målet for at vinde den sejrskrans, som Gud kalder os til i Kristus Jesus.

OVERSÆTTELSESNOTER · 3,7–14

(1) **afskrevet** – Ændring fra "tabt". "Afskrevet" er et økonomisk udtryk. Paulus har lavet en statusopgørelse: På den ene side stod hans egne bedrifter, på den anden side Kristus. Han har "afskrevet" sine egne point for at få del i Guds retfærdighed.

(2) **affald** – Ændring fra "skarn". Ved at bruge ordet "affald" (og det græske ord "skubalon" er faktisk endnu grovere, nærmest "lort" eller "møg") bliver det tydeligt, hvor radikal Paulus er. Alt det, han før var stolt af – sin uddannelse, sin status, sin baggrund – betragter han nu som noget, man smider i skraldespanden. Det er et meget stærkt valg, der fjerner den religiøse pænhed.

4,4–9 Glæde og fred

4 Glæd jer altid i Herren! Jeg gentager: Glæd jer! 5 Lad jeres mildhed blive kendt af alle mennesker. Herren
er nær! 6 Vær ikke bekymrede for noget, men læg i alle forhold jeres ønsker frem for Gud i indtrængende
bøn med tak. 7 Og Guds fred, som overgår al forstand, vil beskytte (1) jeres hjerter og tanker i Kristus Jesus.

8 Derudover, brødre og søstre: Alt, hvad der er sandt, alt værdigt, alt retfærdigt, alt rent, alt venligt og
rosværdigt; ja, det uovertrufne og prisværdige skal I have i tankerne (2). 9 Alt, hvad I har lært, modtaget,
hørt og set hos mig, dét skal I gøre. Og fredens Gud vil være med jer.

OVERSÆTTELSESNOTER · 4,4–9

(1) **beskytte** – Ændring fra "bevare". Det græske ord ("phrouresei") er et militært udtryk. Det beskriver en garnison af soldater, der holder vagt over en by for at forhindre fjendtlige angreb. Da Paulus skriver dette fra et fængsel (prætoriet), omgivet af romerske vagter, er billedet meget stærkt. Han siger: Selvom jeg er låst inde af soldater, så er det Guds fred, der er den virkelige "vagt", som beskytter mine tanker. Ved at bruge ordet "beskytte" i stedet for "bevare" bliver Guds fred til en aktiv, beskyttende barriere mod bekymringer (vers 6).

(2) **tankerne** – Ændring fra "lægge på sindet" til "have i tankerne". Flere andre ord i verset er også ændret. Den nye formulering er mere direkte og aktiv. Det handler om mental hygiejne. Paulus giver en opskrift på, hvad man skal fylde sit hoved med for ikke at blive opslugt af den "forvirrede tid", han nævnte tidligere.

4,10–13 Alt formår jeg

10 Herren har fyldt mig med glæde over, at jeres omtanke for mig langt om længe blomstrer på ny. Det
havde I også tidligere tænkt på, men ikke haft mulighed for. 11 Dermed ikke sagt, at jeg har manglet noget,
for jeg har lært at være tilfreds (1) med de forhold, jeg har. 12 Jeg ved, hvad det vil sige at leve ydmygt og at
have i overflod. Jeg er blevet indviet i alle livets forhold: i at være mæt og føle sult, i at have for meget og i
at have for lidt. 13 Jeg har kræfter til alt gennem ham, der giver mig styrke.

OVERSÆTTELSESNOTER · 4,10–13

(1) **tilfreds** – Ændring fra "nøjes". "Nøjsomhed" kan i dag lyde som en pligt eller som noget, man gør af nød. Den nye oversættelse fanger, at Paulus' styrke ikke handler om at "nøjes", men om at hans indre tilstand er uafhængig af hans ydre omstændigheder (om han er mæt eller sulten). Han er ikke et offer for sine omstændigheder, fordi han har fundet en kilde til styrke (vers 13), der ligger uden for ham selv.

REFLEKSION

Refleksionsark

Dette refleksionsark er en hjælp til at læse, tale om og tænke over teksten fra den nye bibeloversættelse. Det er ikke en facitliste, men en støtte til at opdage, undre sig og reflektere over teksten på nye måder. Spørgsmålene er organiseret ud fra de fire fokusområder i oversættelsesarbejdet – og derudover er der et afsnit med mere åbne refleksioner.

TEKST _____ NAVN / GRUPPE _____ DATO _____

Et klart og nutidigt dansk

- Forstår jeg det, jeg læser? Er der steder, hvor sproget virker tungt eller uklart?
- Hvor er sproget særligt klart, naturligt og godt at læse på moderne dansk?

Respekt for traditionen

- Hvor møder du velkendte bibelord eller udtryk? Hvor oplever du, at sproget bygger videre på traditionen?
- Er der steder, hvor noget af det velkendte mangler eller er ændret?

Mulighed for brug i mange sammenhænge

- Hvor fungerer teksten godt i oplæsning, samtale eller undervisning?
- Er der steder, hvor teksten passer mindre godt til en bestemt brug?

Trofasthed mod originalen

- Hvor oplever du, at teksten ligger tæt på den oprindelige bibeltekst, og hvor er den mere fri?
- Er der steder, hvor du savner noget af det, du kender fra den oprindelige form?

Andre refleksioner

- Er der steder, hvor teksten udfordrer en frikirkelig forståelse af tro og teologi?
- Hvad lægger du særligt mærke til? Hvad rammer dig eller sætter tanker i gang?
- Hvad ville du eventuelt ønske var anderledes?

Mine noter

FORDYBELSE

Fordybelse

Hvad betyder det for mig?

De fire hensyn skal hjælpe alle til at forstå, hvorfor nogle formuleringer måske virker anderledes end i tidligere bibler. I stedet for kun at spørge: "Er denne oversættelse rigtig eller forkert?", kan man spørge: "Hvilket hensyn forsøger oversætterne især at tage her?"

Hvis man for eksempel kun fokuserer på at oversætte ord helt direkte fra grundsprogene, kan teksten blive tung og svær at forstå på moderne dansk. Omvendt kan en meget fri og moderne formulering risikere at miste forbindelsen til den oprindelige tekst.

Et stærkt fokus på tradition kan også skabe udfordringer. Hvis man holder for meget fast i gamle og velkendte formuleringer, kan teksten blive svær at forstå for nye læsere eller yngre generationer. Nogle ord og vendinger kan lyde smukke og velkendte i kirkelig sammenhæng, men samtidig være uklare for mennesker uden den baggrund.

De fire principper er derfor ikke regler, der kan opfyldes hver for sig uden konsekvenser. De påvirker hele tiden hinanden. Bibelselskabets mål er at finde en balance, hvor oversættelsen både er **troværdig, forståelig, genkendelig og anvendelig**.

Hvordan adskiller DO36 sig fra Bibelen 2020?

Selvom både DO36 og Bibelen 2020 ønsker at gøre Bibelen forståelig for nutidige læsere, ser de ud til at prioritere forskelligt mellem de fire oversættelsesprincipper.

Bibelen 2020 havde et meget stærkt fokus på nutidigt dansk og høj læsbarhed. Målet var, at også mennesker uden kirkelig eller bibelsk baggrund skulle kunne læse teksten uden mange forklaringer. Derfor valgte oversætterne nogle steder mere frit og forklarende, så meningen blev lettere at forstå for moderne læsere. Det betød blandt andet, at traditionelle bibelske begreber nogle steder blev omskrevet til mere hverdagsnære formuleringer. Bibelen 2020 prioriterede altså i høj grad læseoplevelse, umiddelbar forståelse og moderne kommunikation.

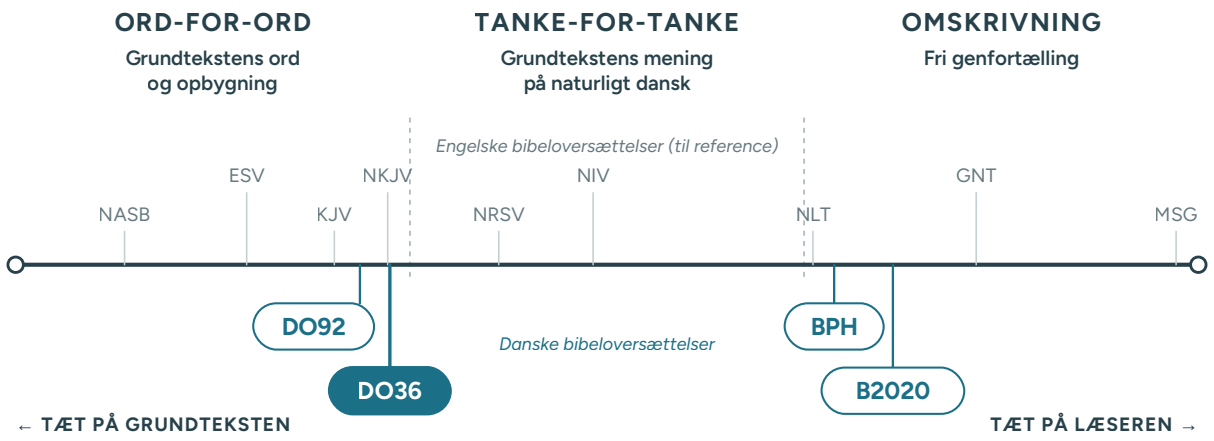
DO36 ser derimod ud til at lægge større vægt på balancen mellem de fire hensyn. Oversættelsen ønsker stadig et klart og moderne dansk, men samtidig en tættere forbindelse til grundteksten, de traditionelle bibelske begreber og den måde, Bibelen historisk er blevet læst og brugt på i kirken. Det betyder, at DO36 nogle steder kan virke mere genkendelig i sin måde at formulere sig på, fordi den ligger tættere op ad den traditionelle bibelske sprogbrug.

Forskellen handler derfor ikke om, at den ene oversættelse er bedre end den anden, men om, at de prioriterer forskelligt mellem to grundlæggende oversættelsesprincipper: en tekstnær oversættelse, der ligger tæt på grundteksten, og en målsprogsorienteret oversættelse, der i højere grad tager udgangspunkt i læserens sprog og forståelse.

FORDYBELSE

De to tilgange har forskellige styrker. Tekstnære oversættelser egner sig særligt godt til grundigere bibelstudium og personlig fordybelse, mens målsprogsorienterede oversættelser ofte er mere umiddelbart tilgængelige for andagtslæsning, især for nye eller yngre bibellæsere og mennesker uden et indgående kendskab til bibelsk sprog og begreber. De kan desuden åbne teksten på nye måder og give nye perspektiver. De to oversættelsestyper kan derfor med fordel supplere hinanden.

BIBELOVERSÆTTELSER PÅ ET SPEKTRUM

DO92 – Den Autoriserede Oversættelse (1992)

BPH – Bibelen på Hverdagsdansk (2007)*

DO36 – Dansk Oversættelse 2036

B2020 – Bibelen 2020

VIDEO

Bibelen 2020

Om spektret mellem "tæt på grundteksten" og "tæt på læseren" og de udfordringer, valget rummer.

www.youtube.com/watch?v=3PwdL65Fafw

FEEDBACK

Sådan giver du feedback til Bibelselskabet

Med afsæt i refleksionsarket kan du sende dine kommentarer og din respons til Bibelselskabet. Alle bidrag bliver læst grundigt.

Det er en stor hjælp, hvis feedbacken er så konkret som muligt – for eksempel med henvisning til bestemte ord, vers eller formuleringer. Jo mere tydelig og konkret din respons er, jo lettere er den at bruge i det videre arbejde med oversættelsen frem mod den endelige version.

På forhånd tak for dit bidrag.

Send feedback direkte til Bibelselskabet

oversaettelse@bibelselskabet.dk

* Udgivet af Forlaget Scandinavia. Oversat fra grundteksten af Iver Larsen m.fl., men første udgave fra 1992 byggede på engelske oversættelser.

Ressourcer

PODCAST

Hvad i himlens navn?

Bibelselskabet lancerer podcasten *Hvad i himlens navn?*, hvor standupkomiker og bibel-entusiast Jakob Svendsen tager os med helt ind i arbejdet med den nye, autoriserede bibeloversættelse.

www.bibelselskabet.dk/podcast

OM OS

Hvad er FBF36?

Frikirkenets Bibelforum 2036 (FBF36) samler repræsentanter fra det frikirkelige miljø med et fælles ønske om at engagere sig i arbejdet med Dansk Oversættelse 2036 (DO36). Arbejdet koordineres af Peter Makovíni i samarbejde med gruppens øvrige medlemmer.

Gruppen skal skabe en meningsfuld forbindelse mellem Bibelselskabets oversættelsesarbejde og frikirkerne ved at udbrede viden, vække interesse og invitere til aktiv deltagelse. Gennem arbejdet med udvalgte bibeltekster ønsker gruppen at engagere både enkeltpersoner, kirker og forskellige fællesskaber i dialogen om prøveoversættelserne.

Målet er at skabe bredt engagement og give frikirkelige perspektiver og tilbagemeldinger mulighed for at nå direkte frem til Bibelselskabet.

Har du inputs til arbejdet i FBF36, er du velkommen til at skrive til **fbf36@frikirkenet.dk**.

Materialet er lavet, så det kan printes i sort/hvid på almindeligt A4-papir – gerne på begge sider af arket.

UDGIVER	REDAKTØR	VERSION
FrikirkeNet	Peter Makovíni	1.0

Bibelteksten bringes med tilladelse fra Det Danske Bibelselskab og er fra prøveoversættelsen af Paulus' brev til Filippi © Det Danske Bibelselskab 2025.